

Κριτική Θεώρηση της ερμηνευτικής μεθόδου του Ματθαίου του Πτωχού (Δημήτριος Αθανασίου, MTh)

/ [Πεμπτουσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1SLBPS6>]

Η ερμηνευτική προσέγγιση αυτή του ΜΠ στο συγκεκριμένο χωρίο, δεν φαίνεται να συναντάται στις ερμηνευτικές προσεγγίσεις των εκκλησιαστικών συγγραφέων και των Πατέρων της Εκκλησίας. Κατά την επικρατούσα ερμηνεία στους Πατέρες της Εκκλησίας, ο Κύριος στο σημείο αυτό αναφέρεται στην ανθρώπινη φύση Του. Γράφει π.χ. ο Μέγας Αθανάσιος (περ. 298 – 373) με αφορμή τα λόγια του Κυρίου που αναφέρονται στην περικοπή: «Διότι εκείνοι μεν νομίζουν ότι με το να λέει «ούτε ο Υιός» εμφανίζεται ως αγνοών ο Υιός επειδή είναι κτίσμα. Όμως δεν συμβαίνει τούτο, μη γένοιτο! Διότι όπως όταν λέει «έκτισέ με» το λέει ανθρωπίνως, έτσι και όταν λέει «ούτε ο Υιός» ανθρωπίνως πάλιν το λέγει. Το ότι δε ελέχθη έτσι έχει εύλογον αιτίαν. Επειδή δηλαδή έγινε άνθρωπος, όπως έχει γραφή και είναι ίδιον των ανθρώπων η άγνοια όπως και η πείνα, και τα άλλα (διότι δεν γνωρίζουν οι άνθρωποι, εάν προηγουμένως δεν ακούσουν και δεν μάθουν), δια τούτο φανερώνει και την άγνοια των ανθρώπων, καθ' όσον έγινε άνθρωπος• πρώτον μεν δια να δείξη ότι έχει πράγματι ανθρώπινο σώμα, έπειτα δε, μολονότι έχει την άγνοια των ανθρώπων ως προς το σώμα αφού το ελευθερώσει και το καθάρσει από όλα, για να παρουσιάσει εις τον Πατέρα την ανθρωπότητα τέλεια και αγία»[89]. Ακολουθώντας την ίδια ερμηνευτική προσέγγιση, ο άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας σημειώνει τα ακόλουθα σχετικά με τα λόγια του Κυρίου της παραπάνω περικοπής: «Όχι αγνοώντας λοιπόν ο Λόγος που είναι η Σοφία του Πατρός λέγει το, «δεν γνωρίζω», αλλά θέλοντας να δείξει και την ανθρώπινη ιδιότητα στον εαυτό του, στην οποία πρέπει να υπάρχει η άγνοια. Διότι είναι ίδιον της ανθρωπότητος αυτό, η άγνοια»[90].

Κατά μία άλλη πατερική ερμηνευτική άποψη, ο Χριστός λέει τη φράση αυτή για λόγους παιδαγωγικούς, για να αποφύγει περισσότερες ερωτήσεις των μαθητών για την ημέρα της Δευτέρας Παρουσίας. Την ερμηνεία αυτή, από τους μεγάλους Πατέρες της Εκκλησίας, την υποστηρίζει ο Θεοφύλακτος Βουλγαρίας[91] (- 1107), ο οποίος κατά πάσα πιθανότητα είναι άγνωστος στη σκέψη του ΜΠ. Παρόμοια ερμηνευτική προσέγγιση στο οικείο χωρίο, με αυτή του Θεοφύλακτου Βουλγαρίας, φαίνεται να παρουσιάζει και ιερός Χρυσόστομος, ο οποίος σχολιάζοντας την παραπάνω βιβλική περικοπή σημειώνει τα ακόλουθα:

«Για την ημέρα δε εκείνην και την ώρα κανείς δεν γνωρίζει τίποτε, ούτε οι άγγελοι των ουρανών, παρά μόνον ο Πατήρ μου». Με την δήλωση «ούτε οι άγγελοι» τους αποστόμωσε, ώστε να μη ζητήσουν να μάθουν ό,τι δεν γνωρίζουν εκείνοι, λέγων δε «ούτε ο Υιός» τους εμποδίζει όχι μόνον να μάθουν, αλλά και να ερευνούν. Ότι δε δι' αυτό το είπε, βλέπε πως τους αποστόμωσε καλύτερα μετά την ανάσταση, όταν τους είδε να γίνονται περισσότερο περίεργοι. Διότι τώρα μεν τους ανέφερε πολλά και διάφορα τεκμήρια, τότε δε τους είπε απλώς «δεν είναι ιδική σας υπόθεση να γνωρίζετε τους χρόνους η τους καιρούς». Έπειτα, δια να μη ειπούν ότι παρεμελήθημεν, περιεφρονήθημεν, ούτε αυτού δεν είμεθα άξιοι, λέγει• «τους οποίους όρισε ο Πατήρ κατά την δική του εξουσία». Διότι φρόντιζε πάρα πολύ να τους τιμά και να μη τους αποκρύπτει τίποτε. Δια τούτο αυτό το αφήνει εις την δικαιοδοσία του Πατρός, αφ' ενός δια να κάνει το πράγμα φοβερόν, και αφ' ετέρου να αποκλείσει εκείνους να πληροφορηθούν αυτό που ελέχθη. Διότι εάν δεν είναι αυτό και το αγνοεί, πότε θα το γνωρίσει; Μήπως μαζί μας;

Και ποίος θα ημπορούσε να το ειπεί αυτό; Και τον μεν Πατέρα τον γνωρίζει ακριβώς, τόσον ακριβώς μάλιστα όσον Εκείνος γνωρίζει τον Υιόν, την δε ημέρα την αγνοεί; Έπειτα, το μεν Πνεύμα ερευνά και τα βάθη του Θεού, και Αυτός δεν

γνωρίζει ούτε τον χρόνο της κρίσεως; Αλλά το μιν πως πρέπει να κρίνει το γνωρίζει και τα απόκρυφα του καθενός τα γνωρίζει καλώς, αυτό δε που είναι πολύ πιο ασήμαντον από εκείνο, αυτό θα το αγνοούσε; Πως όμως, εάν «όλα έγιναν δι' αυτού και χωρίς αυτόν δεν έγινε τίποτε», αγνόησε την ημέρα; Διότι αυτός που δημιούργησε τους αιώνας, είναι φανερό ότι δημιούργησε και τους χρόνους, εάν δε δημιούργησε τους χρόνους, δημιούργησε και την ημέρα• πως λοιπόν αγνοεί αυτήν που δημιούργησε;»[92].

Συνεπώς, συνοψίζοντας ορισμένες ερμηνευτικές απόψεις των Πατέρων της Εκκλησίας, καταλήγουμε αβίαστα στο συμπέρασμα ότι, η ερμηνευτική προσέγγιση αυτή του ΜΠ στο οικείο χωρίο, αφορά μια προσωπική ερμηνευτική άποψη του, η οποία παρά την ιδιαιτερότητά της, παρουσιάζει συνάμα, κατά τη γνώμη μας, και κάποια θεολογικά προβλήματα. Το πρώτο είναι ότι, το τέλος του κόσμου (τα έσχατα), δεν αναφέρονται στην κατάργηση της ιστορίας και του χρόνου, αλλά στην μεταποίηση και μεταμόρφωση αυτού του κόσμου, την οποία, βέβαια παράλληλα υποστηρίζει ο ΜΠ αλλά δεν παύει να παρουσιάζει και μια παράλληλη αντίφαση στην ερμηνευτική του. Δεύτερον, το "γεγονός" της Δευτέρας Παρουσίας και του τέλους αυτού του κόσμου, σε αντίθεση με την άποψη του ΜΠ, είναι κάτι που αφορά το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, τον ενανθρωπήσαντα Ιησού Χριστό και συνεπώς αφορά το έργο Του στο σχέδιο της θείας οικονομίας. Εξάλλου, ο ίδιος ο Κύριος είναι αυτός που θα κρίνει τον κόσμο, ως ένδοξος Κριτής του Σύμπαντος κόσμου κατά την ένδοξη θεϊκή Του παρουσία (Β' Κορ. 5, 10 - Ματθ. 16, 27 - Β' Τιμ. 4, 1 - Αποκ. 22, 13-14).

[89] Μεγάλου Αθανασίου, PG 26, 608-624.

[90] Κυρίλλου Αλεξανδρείας, PG 75, 368-380.

[91] Βλ. Θεοφύλακτου Βουλγαρίας PG123, 408-422.

[92] Ιωάννου Χρυσοστόμου ΕΠΕ 12, 45-47.